

MADARAK ÉS FÁK NAPJA ORSZÁGOS VERSENY 2018

– *országos dönt* –

Csapat adatok:

Versenyző k neve: _____

Város: _____

Iskola: _____

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és
● Fák Napja
1 Országos
8 Verseny

I.: A 2018-as év madara: a vándorsólyom

I./1.: Sólyomismeret

Az alábbi képeken négy, hazánkban is el forduló sólyomfaj látható. Bár alkatukban a sólymok igen hasonlóak, tollazati bélyegek alapján könnyen meghatározhatók az egyes fajok. Vigyázat, a képek nem méretarányosan ábrázolják az egyes fajokat!

Feladat: Írd a képek alatti sorszámozott vonalakra, hogy az adott kép mely sólyomfajunkat ábrázolja! Vigyázat, csak a helyes fajnevet fogadjuk el!

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

I./2.: Számtan

Feladat: Karikázd be a megfelelő válaszok bet jelét! Egy kérdéshez csak egy válasz tartozik!

Mikortól engedélyezett Magyarországon újra vándorsólyommal vadászni?

A. 1980-as évek

B. 2000-es évek

C. nem engedélyezett

Megközelít leg mekkora a vándorsólyom szárnyfesztávolsága?

A. 38 – 51 cm

B. 89 – 113 cm

C. 145 – 160 cm

Nagyjából mekkorára becsülik a vándorsólyom teljes világállományát?

A. 5 000 – 10 000 pár

B. 50 000 – 100 000 pár

C. 100 000 – 500 000 pár

Mikor pusztult ki költ fajként a vándorsólyom Magyarországról a 20. században?

A. 1945

B. 1964

C. 1997

Csapattagok neve: _____

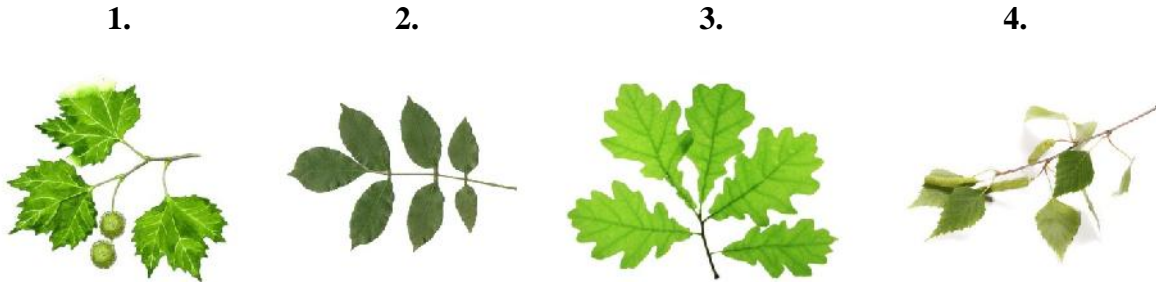
2 Madarak és
● Fák Napja
1 Országos
8 Verseny

II.: A 2018-as év fája: a virágos k ris

II/1.: Felismered az év fáját?

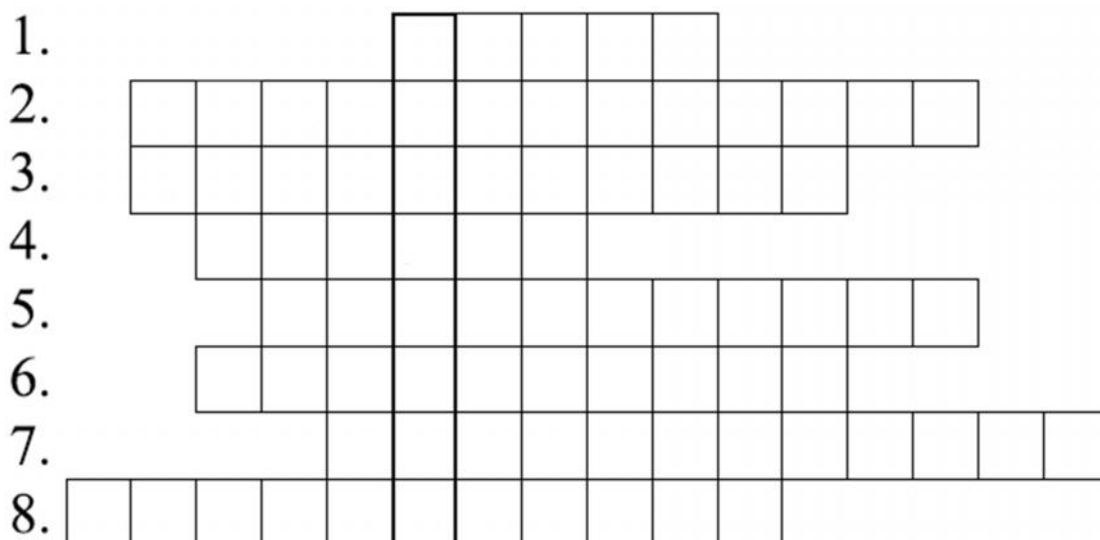
A képen négy hazánkban elforduló fafaj leveles hajtása látható, az egyik közülük a virágos k risé. Felismered levelei alapján a 2018-as év fáját?

Feladat: Karikázd be annak a képnek a sorszámát, amelyen a virágos k ris leveles hajtása látható!

II/2.: Keresztrejtvény

Feladat: Írd a keresztrejtvény számozott soraiba a megfelelő számú kérdések válaszait, és a vastagon szedett oszlopban egy a virágos k rissel kapcsolatos kifejezést kapsz megfejtésül!

1. A virágos k ris levelén az alsó oldal elnevezése.
2. A virágos k ris nedvéből kinyert mannitolt használhatják édesítőszerként e betegség esetén.
3. A virágos k ris kérgéből a rovár szúrásának hatására édes nedv szívárog.
4. A virágos k ris egyik hatóanyagának elnevezése.
5. A virágos k ris virágának azon része, amely megkülönbözteti a magas k ristól.
6. A virágos k ris másik közkeletileg elnevezése.
7. A virágos k ris virágzatának elnevezése.
8. A virágos k ris virágzatának színe.

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és
● Fák Napja
1 Országos
8 Verseny

III.: A 2018-as év hüll je: az eleven szül gyík

III/1.: Igaz vagy hamis?

Az alábbiakban az eleven szül gyíkkal kapcsolatos nyolc állítást olvashattok. Ezek között vannak igaz, de vannak hamis állítások is!

Feladat: Írd oda az állítás utáni vonalra, hogy az adott mondat igaz (I) vagy hamis (H) e az eleven szül gyíkra?

A nőstények feje vaskosabb, mint a hímeké. (___)

A fiatalok kezdetben fekete színűek, csak később válnak barnává. (___)

Hazánkban néhol akár a városi parkokban is megtalálható. (___)

Nevének megfelelően az eleven szül gyík egyáltalán nem rak tojásokat. (___)

A többi hazai gyíkfajjal ellentétben érzékeny a szárazságra. (___)

III/2. Többszörös választás

Feladat: Karikázd be az alábbi kérdéseknél a helyes válasz betűjelét. Egyes kérdéseknél több helyes válasz is lehetséges! Vigyázat, egy helytelen válasz bekarikázása pontlevonással jár!

Melyik tájegységen él nagyobb, egybefüggő állománya az eleven szül gyíknak?

- A. Szatmár-Beregi-síkság B. Nyírség C. Bihari-sík

Melyik az eleven szül gyík egy alfajának tudományos elnevezése?

- A. *loiuslantzi* B. *carniolica* C. *ovipara*

Mely más hazai gyíkfajjal téveszthető össze kinézete alapján az eleven szül gyík?

- A. pannongyík B. közönséges lábatlangyík C. fali gyík

Mi az eleven szül gyík kedvelt tápláléka?

- A. pókok B. ebihalak C. csigák

Milyen emberi beavatkozás fenyegeti az eleven szül gyík hazai állományát?

- A. erdők kivágása B. nádégetés C. árasztás

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és
● Fák Napja
1 Országos
& Verseny

IV.: Kiemelt madárcsoport: vágómadárfélék és sólyomfélék

IV/1.: Igaz vagy hamis?

Az alábbiakban hazánk egyes ragadozó madárfajairól olvashattok tíz állítást. Ezek között vannak igaz, de vannak hamis állítások is!

Feladat: Írd oda az állítás utáni vonalra, hogy az adott mondat igaz (I) vagy hamis (H) e az adott madárfajra?

A hamvas rétihéja nem költ Magyarországon, csupán szi és tavaszi átvonuló. (___)

A barna kánya hazánkban első sorban a folyókat szegélyező ártéri ligeterdőkben fészkel. (___)

A békászó sas nem vonul, rendszerint a Kárpát-medencében telel. (___)

A darázsölyv leggyakrabban vadméhek és darazsak lárváival, bábjaival táplálkozik. (___)

A gatyás ölyv hazánkban rendszeres, de az egerészölyvnél ritkább fészkel. (___)

A kékes rétihéja napjainkban nem költ Magyarországon, de nagyszámú téli vendég. (___)

A szirti sas hazánkban leginkább a síkvidékek öreg állományú erdeiben költ. (___)

A kígyászölyv vonuló madárfaj, a telet a Szaharán túl tölti. (___)

A vörös kánya korábbi hazai költő állománya 20. század második felében összeomlott, napjainkban ritka fészkel. (___)

A kis sólyom apró termete miatt első sorban rovarokkal táplálkozik. (___)

IV/2. Fészekismeret

A ragadozómadarak között vannak olyan fajok, melyek meglepően nagy méretű fészket képesek építeni. Sok ragadozó viszont nem épít saját fészket, hanem más madárfajok – vetési varjú, dolmányos varjú, szarka – által épített fészkekbe költöznek be.

Feladat: Írd a megfelelő számot az alábbi ragadozók neve után annak megfelelően, hogy

1. saját fészket építenek

2. nem építenek saját fészket, más madárfajok fészket foglalják el

rétisas: ___

kabasólyom: ___

egerészölyv: ___

karvaly: ___

kék vércse: ___

vörös vércse: ___

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és
● Fák Napja
1 Országos
8 Verseny

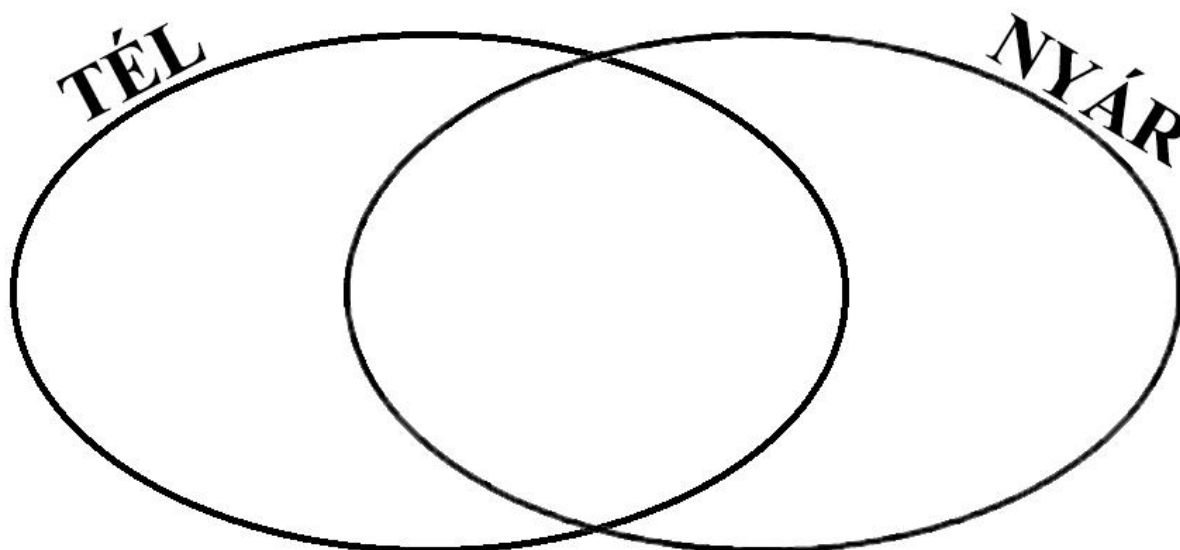
IV.: Kiemelt madárcsoport: vágómadárfélék és sólyomfélék

IV/3.: Évszakok

Hazai ragadozómadaraink között vannak nálunk fészkelő fajok, míg mások csupán téli vendégként érkeznek hozzánk. Azonban a hazánkban költő ragadozók között is megkülönböztetünk vonuló fajokat – melyek a telet Afrikában töltik – és állandó fajokat, melyek a Kárpát-medencében maradnak a téli időszakban is. Mennyire ismered e szokásaik alapján hazai ragadozó madárfajainkat?

Feladat: Írd a két halmaz megfelelő mezébe az alább felsorolt hazai ragadozómadarak sorszámaát az alábbi kategóriák alapján:

- a „TÉL” halmazba kerülnek azok a fajok, melyek nem költenek hazánkban, csupán télen érkeznek hozzánk
- a „NYÁR” halmazba kerülnek azok a fajok, melyek költenek hazánkban, és a telet Afrikában töltik
- a két halmaz metszetébe kerülnek azok a fajok, melyek költenek hazánkban, és a telet is a Kárpát-medencében töltik

1. kék vércse	6. barna kánya
2. egerészölyv	7. gatyásölyv
3. kis sólyom	8. kékes rétihéja
4. kabasólyom	9. rétisas
5. karvaly	10. héja

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és
● Fák Napja
1 Országos
8 Verseny

IV.: Kiemelt madárcsoport: vágómadárfélék és sólyomfélék

IV/4.: Térképek

A Magyarországon elforduló ragadozómadarak elterjedésük alapján is igen változatosak. Egyes fajok fészkel párijai az egész országban megtalálhatók, míg más ragadozók költ állománya csak hazánk egyes régióira, illetve tipikus él helyeire korlátozódik. Akadnak ragadozófajok, melyek ugyan az ország nagy részén megfigyelhetők, de csak a költési id szakon kívül. Be tudod azonosítani az egyes madárfajokat elterjedési térképük alapján?

Feladat: Írd az egyes térképek jobb alsó négyzetébe annak a madárfajnak sorszámát, amelynek a hazai elterjedését ábrázolja az adott térkép! A térképen az apró négyzetek egyes színei a következő adatokat jelölik:

- zöld négyzet: csak télen, költési id szakon kívül figyelték meg a fajt az adott területen
- sárga négyzet: valószínű költ madarokat figyeltek meg költési id szakban a területen
- piros négyzet: bizonyítottan fészkel párokat találtak az adott területen

1. vándorsólyom

4. kék vércse

2. egerészölyv

5. barna kánya

3. szirti sas

6. kékes rétihéja

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és
6 Fák Napja
1 Országos
8 Verseny

V.: Területismeret: a Kiskunsági Nemzeti Park

V/1.: Párosítás

Öt olyan személyt vagy épületet gyjtöttünk össze, melyek jellemzően összepárosíthatók Kecskemét valamely helyi jelentőségű védett területével.

Feladat: Írd a megfelelő személy vagy épület sorszámát a Kecskemét helyi jelentőségű védett területei eltt található vonalra!

___ Kecskeméti főiskola botanikus kertje	1. Kada Elek
___ Kápolna-rét	2. Szent Hubertusz-kápolna
___ Kecskemét-Hetényegyháza: Hétfő	3. Móricz Zsigmond
___ Kecskemét-Hetényegyháza: Mogyorós-tölgyes	4. Kolóssy László
___ Kecskemét-Hetényegyháza: Móricz-empléka	5. Mária-kápolna

V/2. Mondatkiegészítés

Az alábbi mondatokban a Kiskunsági Nemzeti Park tájvédelmi körzeteivel kapcsolatos állításokat olvashattok, azonban egy-egy szó kimaradt a mondatokból és összekeveredtek.

Feladat: Egészítsétek ki a mondatok hiányzó részeit a megfelelő szavakkal:

Sas-ér Nagyszéksós-tó Csodarét Dongér-tó Tanasz-semlyék Körös-ér

A Pusztaszer határában található Büdös-széknék ugyan _____ volt a hivatalos elnevezése, ez azonban nem vert gyökeret a közhasználatban.

A Kelebiai halastavakat olyan természetes terepmélyedésekben alakították ki, melyek vízellátását hajdan a _____ biztosította.

A mórakalmi _____ valamikor szikes jellegű volt, de később a halastóvá alakítás és egyéb tényezők miatt teljesen elnádásodott.

A Mártélyi Tájvédelmi Körzet elmozdított holtágait és kubikgödreit el szeretettel használják táplálkozóhelyként a közeli _____ gémtelepének lakói.

Az Ásotthalmi-láprétek részét képező _____ területén a mocsári kardvirág Közép-európai viszonylatban is egyedülálló állománya található.

A szintén az Ásotthalmi-láprétekhez tartozó _____ legnagyobb értéke a tízezres számot is elérő pókbangó állomány.

Csapattagok neve: _____

2 Madarak és

● Fák Napja

1 Országos

8 Verseny

VI.: Madárhangok

Madármegfigyelés közben gyakran el fordul, hogy nem rögtön, vagy egyáltalán nem is látjuk az adott madarat, csak a hangját sikerül hallani. Viszont a legtöbb madárfaj esetében ez alapján is biztosan meghatározhatjuk, milyen madár hangja szólt.

Feladat: Tíz madárfaj hangját fogjátok hallani. Írjátok a megfelelő sorszám melletti vonalra, hogy milyen madár hangja szerepel a felvételen!

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

